

Ескенежал ауылының негізгі
орта мектебі коммуналдық
мемлекеттік мекемесі

Коммунальное
государственное учреждение
Ескенежалская основная
средняя школа

БҰЙРЫҚ № 32

27.08.22 ж

Ескенежал ауылы

ПРИКАЗ № 32

27.08.22 г

село Ескенежал

Жетекшілерді бекіту туралы

1. Мектептің оқу-тәрбие жұмысының қызметі барысында 4 әдістемелік бірлестік құрылып, оған төмендігі мұғалімдер жетекшілік бекітілсін:

- Қайық Н.М – орта буын Ә.Б.Ж
- Әлиева Ш.Ө – бастауыш Ә.Б.Ж
- Хызмет О – сынып жетекшісі Ә.Б.Ж
- Шешхан А – ғылыми әдістемелік бірлестік жетекшісі

Мектеп директоры:

Жакиенова А.С

БЕКІТЕМІН:

Мектеп директоры:

Жакпенова А.С.

Ғылыми әдістемелік бірлестігінің жеке жұмыс жоспары 2022-2023 оқу жылы.

р/с	Жұмыс мазмұны	Мерзімі	Жауапты
Қыркүйек			
1	Дарынды оқушылармен жұмыс жоспарын құру. (Папка тұрғызы).	27.08.22	Пән мұғалімдер.
2	Мұғалімдердің ғылыми жоба тақырыптарының мақсаты мен міндетін айқындау. /пән мұғалімдері/.	Қыркүйек	ҒӘБ жетекшісі.
3	L.S тобын құру.	Ай ішінде	ҒӘБ жетекшісі.
4	Дарынды, оқушыларды анықтау. Олармен жұмыс ұйымдастыру.	Әр тоқсан	Бастауыш мұғалімдер психолог.
5	Жиындық мәліметтерді білім беру құралы тұрғысынан пайдалану. (PISA.PIRLS)	уақытында	4-9 сынып жетекшілер. Пән мұғалімдер дайындық жұмыстар.
Қазан			
1	Ғылыми жоба жұмысын ұйымдастыру	уақытында	Ғ.Ә.Б Шешхан А.
2	«Хобби және тәуелділік» апталық	17-21 қазан	Пән мұғалімдер.
Қараша			
1	«Мектеп олимпиадашылары»	уақытында	Пән мұғалімдері. ҒӘБ.
2	Мектеп ішілік олимпияда бойынша дайындық	Ай ішінде	Бастауыш сынып мұғалімдер.
Желтоқсан			
1	Мұғалімдердің ғылыми жобалар үлгісі. (проект)	Ай ішінде	Дайындық жүргізген мұғалімдер
Қаңтар			
1	L.S тобының бірлесіп жасалған сабақтарды талдау.	Ай ішінде	ҒӘБЖ.
Ақпан			
1	Мектеп ішілік семинарларға, әдістемелік жиналыстарға қатысу	Тұрақты	Сынып жетекшілер
3	«Қазақ поэзиясының кеші»	Ай ішінде	Қайық Н.М.
Наурыз			
1	Мұғалімнің дарынды балалармен жұмыс жасау әдістемесін, біліктілігін арттыру.	Жартыжылдық	ҒӘБ жетекшісі
Сәуір			
1	Сабаққа қатысу іс – тәжірибе алмасу	Тұрақты	Сынып жетекшілер
2	Мұғалімдердің өзін-өзі реттеуді дамыту.	уақытында	

Мамыр			
1	Оқушыларды ғылыми-зерттеу жұмыстары бойынша байқауларға, сайыстарға қатыстыру бойынша есеп.	Ай ішінде	Дайындық жүргізген мұғалімдер
5	Келер 2023-2024 оқу жылына жоспар құру	Кесте бойынша	ҒӘБ жетекшісі, сынып жетекшілер

Ғылыми әдістеме бірлестік жетекшісі: Шешхан А.

**Ғылыми әдіс бірлестігінің 2022-2023 оқу жылына арналған
отырыстарының жоспары**

1-отырыс /қыркүйек/

1. Дарынды балалармен жұмыс жүргізу /ҒӘБЖ/
2. Мұғалімдердің ғылыми жоба тақырыптарының мақсаты мен міндетін айқындау . /пән мұғалімдері/.
3. L.S тобын құру /ҒӘБЖ/
4. Ағымдағы мәселелер.

2-отырыс /қараша/

1. L.S. сабақты зерттеу бойынша фокус топтарының қызметін бағалау /ҒӘБЖ/
2. « Жетістік критерийлері оқушылардың өзін-өзі шынайы бағалауына септігін тигізе ме?» мастер класс. /Усетаева Л.С/.
3. «Хобби және тәуелділік» сыныптан тыс апталық өтілу барысы туралы сараптама./ҒӘБЖ/
4. Ағымдағы мәселелер.

3-отырыс /қантар/

1. I-жартыжылдық есебі. . / ҒӘЖБ/
2. «Дарынды оқушылармен жұмыс» мастер класс .Әлиева Ш.О.
3. Ағымды мәселелер.

4-отырыс /сәуір/

1. Ғылыми жобаларды ұсыну. / Жетекшілер /
2. Ғылыми әдіс бірлестіктің жылдық жұмысының қорытындысы /ҒӘБЖ/
3. 2023-2024 оқу жылына ғылыми әдіс бірлестік жұмысын жоспарлау, оқу жылының жұмысын сараптау жаңа оқу жылына жоба жоспар әзірлеу /ҒӘБЖ сынып жетекшілер/

Хаттама №1

Ескенежал ауылының негізгі орта мектебі

Ғылыми әдіс бірлестігінің 2022-2023 оқу жылына арналған 1-ші отырысы

Өткізілген күні- 29.09..2022ж

Қатысқандар – 6

1. Атагужина А.Ж
2. Әлиева Ш.Ө
3. Шешхан.А
4. Уай.М
5. Қайық. Н
6. Бахи.А

Қатыспаған:0

Күн тәртібінде

- 1.Дарынды балалармен жұмыс жүргізу /ҒӘБЖ/
- 2.Мұғалімдердің ғылыми жоба тақырыптарының мақсаты мен міндетін айқындау . /пән мұғалімдері/.
- 3.L.S тобын құру ./ҒӘБЖ/
- 4.Ағымдағы мәселелер.

Тыңдалды

1.Дарынды балалармен жұмыс жүргізу /ҒӘБЖ/

Шешхан Алтынсекер сөз сөйледі. Мектепте оқу-тәрбие жұмысындағы әдіс-тәсілдің қай-қайсысы болсын, негізінде оқушылардың сана-сезімін, ақыл-ойын дамытуды мақсат ететін болғандықтан, олардың да дара ерекшеліктерін біліп, санасып отыру қажет. Бұл ұстаз-парызы. Дарын – бұл табиғаттың берген сыйы болса, оқушы бойындағы жылт еткен сәулені сөндіріп алмай, әрі қарай шыңдау – ұстаздың кәсіби біліктілігіне байланысты. «Дарынды оқушы – ұлт болашағы» десек, әр мемлекеттің болашағы мектебінде шыңдалады.Қыркүйек айында оқушылардың ой-өрісін зерттеу арқылы дарынды оқушыларды анықтау және жас ақындармен жұмыс жоспарланған болатын. Қыркүйек айында оқушылардың ой-өрісін зерттеу арқылы дарынды оқушыларды анықтадық, төмендегідей тізім жасалынды.

Дарынды оқушылардың тізімі

№	Аты-жөні	Сыныбы	Пән
1	Жанболат Рукия	6	Қазақ т. Қ.тарих
2	Байболат С	6	Қазақ т, Математика
3	Жанболат Н	7	Қазақ т. Қ.тарих
4	Қаби Ұ	7	Ағылшын,биология
5	Жақия Ә	7	Математика, орыс т
6	Хурманхазы А	8	Қазақ т,ағылшын
7	Кумарова А	8	Қазақ т
8	Айболат Ж	8	Биология
9	Уайс Н	9	Қазақ т Қ.тарих
10	Кумаров А	9	Биология
11	Қаби Аяжан	9	Орыс т

Сондай-ақ пән мұғалімдерімен ақылдаса отырып Дарынды және үлгерімі төмен оқушыларға жылдық жоспар құрылды. Бұл жоспардың басты мақсаты,оқушының бойындағы шығармашылық,ізденімпаздық қасиеттерін шыңдайды. Сол себепті Ақеркемен Нұргүл жылдыққа жоспарланған ізденіс жұмыстарын орындап та үлгерді. Осы уақыт көлемінде оқушы кітапхана мен галамтор сайттарынан қажетті материалдарды іздеп тауып,керегін іріктеп алуға үйренді.

17-20 қараша аралығында Ескенежал ауылының НОМ-де 5-6 сынып аралығында олимпиада өтті.

5-сынып

Қазақ тілі мен әдебиеті: Айболат Бексұлтан – 1 орын

Орыс тілі мен әдебиеті: Айтмұхамбет Г – 1 орын, Айболат Б – 2 орын

Ағылшын тілі: : Айтмұхамбет Г – 2 орын, Айболат Б – 3 орын

6-сынып

Қазақ тілі мен әдебиеті: Байболат С – 1 орын, Жанболат Р -2 орын

Ағылшын тілі: Байболат С – 2 орын, Жанболат Р -1 орын

Орыс тілі мен әдебиеті: Жанболат Р – 3 орын

14-16 қараша аралығында Ескенежал ауылының НОМ-де 8-9 сынып аралығында олимпиада өтті.

Олимпиада нәтижесінде:

8-сынып:

Қазақ тілі мен әдебиеті пәнінен: Нусивхан Б- 1орын; кумарова А- 2 орын

Биология пәнінен: Айболат Ж – 1 орын, Хурманхазы А- 2 орын, Кусарова А, Нусивхан Б -3 орын

Ағылшын тілі пәнінен: Айболат Ж -2 орын, Хурманхазы А – 3 орын;

Алгебра пәнінен: Айболат Жаннұр – 3 орын

Информатика пәнінен: Айболат Жаннұр – 1 орын, Нусивхан Б – 2 орын, Хурманхазы А-3орын

9-сынып:

Қазақ тілі мен әдебиеті: Уайс Нұргүл – 1орын

Орыс тілі мен әдебиеті: Кумаров А- 1 орын, Уайс Н – 1орын

Ағылшын тілі: Кумаров А- 3 орын, Уайс Н – 2 орын

Алгебра: Кумаров А- 3 орын

Биология: Кумаров А- 2 орын, Уайс Н – 1орын

Информатика: Кумаров А- 1 орын, Уайс Н – 2 орын

Жаннұр мектепте өткізілген «Ақ бота» марафонына қатысып, жүлделі орынға ие болмаса да қазақ тілінен 24 ұпайға ие болды. Мектепшілік «Менің тұңғыш Елбасым» конкурсына қатысып Аяжан 1 орынға Ұлдана 2 орынға ие болды.

Алдағы уақытта да жұмысымызды жоспарға сай жалғастыра бермекпіз. Ізденіс жұмыстарымен қоса өз шығармашылығы мен мақала, баяндама жазу жоспарланған. «Талаптыға нұр жауар» дегендей оқушылар болашағынан көп үміт күттіреді. Аудандық тарих пәнінен 9 сыныптар арасындағы олимпиадада Уайс Нұргүл 1- орын иеленді.

Мектепшілік іс-шараларға белсене қатысып, өзінің дарындылығын көрсетіп жүрген, жақсы қырларынан танылып қашықтық олимпиадалардан көш бастап жүргендері қаншама. Атап айтсам Қаби Аяжан Республикалық қашықтық «Ұстаз тілегі» олимпиадасынан 2 дәрежелі диплом марапатталды. Жетекшісі- Жакиенова Анар Сериковна.

Қорытынды:

1. Әр пәннен олимпиада өткізіліп, қалаға озық оқушыларды жіберу.
2. Дарынды балаларды мектепшілік, қалалық, облыстық, республикалық іс – шараларға қатыстырып қабілеттерін дәлелдеу.

Күтілетін нәтижелер:

1. Мектепте ғана шектелмей қалалық, облысқа шығаруға байланыс жасау
2. Мектепте ғана шектелмей колледж және жоғарғы оқу орындарынмен байланыс жасау
3. Пән мұғалімдер өз пәндерінен қашықтық олимпиадасына, қалалық олимпиадаға оқушыларды көптеп қатыстыру керек.

2. Мұғалімдердің ғылыми жоба тақырыптарының мақсаты мен міндетін айқындау. /пән мұғалімдері/.

Атагужина Айнур Жексембаевна сөз сөйледі. Қазақ тілі мен қазақ әдебиеті пәнінің мұғалімі Атагужина Айнур Жексембаевна 5-сынып оқушысы Айболат Бексултанмен «Көкпар – ұлттық қазынамыз» атты ғылыми жоба жұмысын бастады. Оқушыға арнайы дәптер ашқызып деректер жинақтап, жазғызып жатыр. Ғылыми жұмысының мақсаты оқушының бойына салт- дәстүрді

насихаттап түсіндіру. Көкпар ойынының мағынасын, маңыздылығын ұғындыру болып табылады. Ғылыми жоба жетекшісі бос уақыттарда оқушымен жұмыс жасауда, тақырыптың мазмұнын тексеріп оқушыға бағыт-бағдар беруде. Қазақтың ұлылығы мен даналығын бүкіл әлемге паш ететін мәдениеті мен салт-дәстүрі болса, соның ең бастысы ұлттық спорт ойындары екені даусыз. Біздің ұлттық ойындарымыздың мың жылдық тарихы бар. Аламан бәйге, тоқ бәйге, жорға жарыс, құнан бәйге, көкпар, қыз қуу, ат үстіндегі сайыс (аударыспақ ойыны), теңге алу, жамбы ату, қамшыгерлік, саясаткерлік, түйе жарыс – желмая, қазақша күрес, жекпе-жек, тоғызқұмалақ және тағы басқа спорт түрлері сонау заманнан бері туған халқымызбен бірге жасап келеді.

Әлиева Шұғыла Өмірбекқызы сөз сөйледі.

Жоба тақырыбы:

«Балдың пайдасы» «Бал-жұмысшы бал арасының гүлді өсімдіктердің шырынынан өңдеп шығаратын өнімі – қоймалжың, тәтті сұйықзат.»

Осы анықтаманы тереңірек түсіну үшін, сұраққа нақты жауап алу үшін біз осы тақырыпта ғылыми жобаны зерттеуге бекіндік.

Біздің жобамыздың басты мақсаты- балдың пайдасын зерттеу, адамдардың оны қандай жағдайларда пайдаланытынымен кеңірек танысу.

Міндеттері: Балдың пайда болу тарихымен танысу;

Балдың жасалу технологиясымен танысу; Балдың құрамын оқып-білу;

Балдың түрлерін анықтап білу;

Балдың қалай және қай жерде қолданылатынын оқып-білу.

Зерттеу нысаны- адам Зерттеу заты- бал

- Зерттеудің өзектілігі- біз балды күнделікті өмірде жиі қолданылғанымен,оның көптеген пайдасын, өзіне тән ерекшеліктерін біле бермейміз.Ара балының өлкеміздің қазіргі экологиялық жағдайында ас мәзіріне күнделікті пайдаланудың адам ағзасына тигізетін пайдасын көрсету.

Зерттеудің болжамы-егер біз бал жайлы көбірек оқып білсек, онда балдың көптеген сырларын ашар едік.

Зерттеу әдістері

- ғылыми әдебиеттердегі анықтамалармен танысу;

- бақылау;

-зерттелген нәтижеге талдау жүргізу.

3.L.S тобын құру ./ҒӘБЖ/

Lesson study зерттеу сабағы - оқушының оқуына, мұғалімнің кәсіби тәжірибесінің артуына ықпал ететін педагогикалық тәсіл, яғни оқушылардың сабаққа қызығушылығын оятып, білім сапасын арттыруда тиімді тәсіл екенін осы аралықтағы зерттеу жұмыстарының негізінде анықтадық. Осы зерттеу сабағын тәжірибеге енгізсек, өзіміздегі өзекті проблеманың шешуін табады екенбіз деген ойға келдік. «Ойлау оңай, әрекет қиын, ал ойды әрекетке айналдырған қиынның қиыны» – деп, неміс халқының ақын-жазушысы Иоганн Гете айтқандай, зерттеу сабағын тәжірибеге енгізу барысында, біраз қиындықтар болды, тығырыққа тірелдік. Бірақ «қиын болды» деп ісімізді аяқсыз қалдырмадық. Қиындық тугызған проблеманы бірлесе, ақылдаса отырып шешуге тырыстық. Соның нәтижесінде өткізген зерттеу сабақтарымыз біршама нәтиже берді. Осы зерттеу сабақтарында алған тәжірибемізбен бөлісу мақсатында ұйымдастырылған семинар-сабағымыздың тақырыбы: «Лессон Стади – біздің мектебімізде». Мақсаты: Зерттеу сабақтары бойынша іс-тәжірибемен бөлісу. Бұл зерттеу сабағын ұйымдастыруда Лессон Стади зерттеу сабағы бойынша нұсқаулықты және А. Әлімовтың «Интербелсенді әдістемені мектепте қолдану» атты оқу құралын басшылыққа алдық. Lesson study – дің басты мақсаты: Оқушыларға білім алуға көмектесу; Топ мүшелерінің кәсіби дамуына ықпал ету. Зерттеу сабағын жүргізу үшін L.S. зерттеу тобын құрдық.

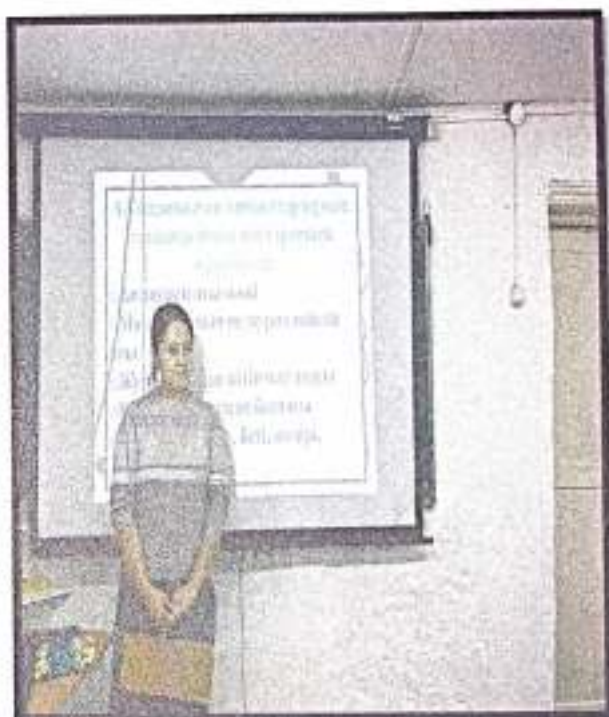
“Фокус ” тобы

Төрайымы: Жакиенова А.С

Топ мүшелері:

1. Усетаева Л.С
2. Атагужина А.Ж
3. Шешхан А
4. Хинаят Ж

5. Қайық.Н
6. Бахи.А
7. Әлиева Ш.Ө
8. Муталив.Б
9. Уай. М

Қаулы:

- 1.Дарынды балалармен жұмыс жүргізілсін
- 2.Мұғалімдердің ғылыми жоба жұмыстарын жалғастырсын
- 3.L.S тобы зерттеу сабақтарын өткізсін.

Хатшы

Қайық.Н

Хаттама №2

Ескенежал ауылының негізгі орта мектебі

Ғылыми әдіс бірлестігінің 2022-2023 оқу жылына арналған 2-ші отырысы

Өткізілген күні- 30.11.2022ж

Қатысқандар – 6

1. Усетаева Л.С
2. Атагужина А.Ж
3. Қайық. Н
4. Бахи. А
5. Әлиева Ш

Қатыспаған – 0

Күн тәртібінде

1. L.S. сабақты зерттеу бойынша фокус топтарының қызметін бағалау /ҒӘБЖ/
2. « Жетістік критерийлері оқушылардың өзін-өзі шынайы бағалауына септігін тигізе ме?» мастер класс. /Усетаева Л.С./
3. «Хобби және тәуелділік» сыныптан тыс апталық өтілу барысы туралы сараптама./ҒӘБЖ/
- 4.Ағымдағы мәселелер

Тыңдалды

1. L.S. сабақты зерттеу бойынша фокус топтарының қызметін бағалау /ҒӘБЖ/

“Lesson study” тобы құрылды. Топ мүшелері : Жакиенова А.С, Усетаева Л.С , Атагужина. А.С, Бахи.А , Шешхан.А, Қайық.Н. . Зерттеу тобында осы бағдарламаны игерген мұғалімдер болды. Зерттейтін сыныпты таңдауда, пән мұғалімдерімен бірлесе ақылдаса отырып және 0-срез бойынша төмен білім сапасын көрсеткен сыныптарды зерттеуге алдық. Зерттеуге – 7 сыныбын алдық. Ол сынып білім сапасы жағынан төмен емес тек оқушылардың оқуға құштарлығын арттыру үшін, осы сыныптағы 2-оқушы, оқу нәтижесінде біраз қиындықтарға тап болған. Зерттелетін пәндерді мұғалімдердің ұсынысы бойынша қарастырдық. Келесі қадам – осы сыныптағы проблеманы анықтау болды. Осы мақсатта осы сыныпқа сабақ беретін негізгі пән мұғалімдері сабақтағы проблемаларын Лессон Стади бұрышына жазып, бірнеше проблемалар анықталды. Одан кейін зерттеуші топтың отырысы болды. Бұл отырыста осы бірнеше проблемадан ортақ проблема шығарылды. Зерттелетін пәндердің пән мұғалімдерімен, сынып жетекші және психолог мамандар бірігіп, бақыланатын оқушыларды анықтады. Мұнда А оқушысы – сабақты жақсы оқиды, бірақ өзіндегі ақпаратпен бөліспейді. В оқушысы сабақта үлгерімі ортадан жоғары, мінезі тұйық, бірақ ұқыпты, белсенділік танытпайды, тек сұрағанда ғана жауап беретін оқушы. Ал С оқушысы – деңгейі төмен, сабаққа қызығушылығы жоқ оқушы.

Проблеманы шешу үшін «Оқушылардың оқылым дағдысын қалай қалыптастыруға болады?», «Ол үшін қалай жұмыс жасаймыз?», « Қандай әдіс-тәсілді қолданамыз?» – деген сұрақтар айналасында талқылау жасалынды. Осы талқылаудағы ұсыныстарды және оқушы үнін ескере отырып, мұғалімдер зерттеу сабағының жоспарын жасап келді. Сонымен, L.S. зерттеу сабағының тиімділігі:

- Мұғалімдер арасында кәсіби диалогты қалыптастырып, дамытады.
- Ұжымдық мәдениетті қалыптастырады.
- Мұғалімдердің назарын оқушылардың білім қажеттіліктеріне аударады.
- Бағдарламаны, ғылыми тұжырымдамаларды терең түсінуге көмектеседі.
- Мұғалімдер кәсіби педагогикалық білімін дамытады.

- Мұғалімдер сабақты бақылау және кері байланыс беру дағдыларын қалыптастырады.
- Мұғалімдер білімнің ғылыми мағынасына түсінеді және зерттеушілерге айналады.
- Оқушының оқуы жақсарады.
- Функционалдық сауаттылығы дамиды.
- Қоғамға қажетті тұлға болып қалыптасады. Біздің бұрынғы тәжірибемізде сабақ жоспарын бірігіп құру, сабақты бірігіп зерттеу, проблемаларды бірігіп шешу деген болмаған еді. Лессон Стади мұғалімдердің кәсіби біліктілігін көтерудің, білімін жетілдірудің, тәжірибе алмасудың оңтайлы әдісі екеніне көз жеткіздік. Оқушы сабақты жақсы меңгеруі үшін бірнеше сабақ бойы түрлі әдістерді қолданып, бақылап, зерттеп, соңында тиімді әдісті анықтау арқылы жетістікке жетуге болатынын түсіндік. Лессон Стади оқушыға саналы білім беруді көздеген, бір мақсатқа жұмылған ұстаздар шеберханасы деп айтсақ, артық айтпаған болар едік. Сабақтың тиімді әдіс-тәсілдерін қарап, өзімізге қажетті ақпараттарды толықтырдық. Бүгінгі мұғалімнің жетістігін оқушыларға берген білімі мен біліктерін үйретумен бағалап қоймайды, сонымен бірге ол өсіп келе жатқан ұрпақты жаңа жағдайда әрекет етуіне, олардың өз бетіндік әрекеті мен шығармашылығын дамытуға, қоғам өміріне белсене қатысу үшін ақпаратты өз бетінше табу, талдау, құрылымдау мен тиімді пайдалану икемділіктерін қалыптастыруға қаншалықты тиімді жағдай жасағандығымен бағалайды. Жыл көлеміндегі атқарылған жұмыстың нәтижесін төмендегі суреттермен көрсете аламыз.

2. « Жетістік критерийлері оқушылардың өзін-өзі шынайы бағалауына септігін тигізе ме?» мастер класс. Усетаева Л.С .

Оқушы жетістігін нақты бағалау мәселесі - білім беру жүйесіндегі өзекті мәселелердің бірі. Көптеген жылдар бойы оқушы жетістігі басқа оқушы жетістігімен салыстырмалы түрде бағаланып келді. Бұл жағдайда білім алуға деген қызығушылықты жоғарылатуға мүмкіндік жасайтын бағалаудың нақты критерийлері, мұғалім мен оқушы арасындағы кері байланыс болмады.

Лаззат Сериковна , бірінші мұғалімдерге аюдың суретін сыздырды. Кейін оның нақты критерий бойынша бағалады. Яғни оқушыларға тапсырма бергенде , нақты критерийлерін , не істеу керегі айтылмаса, онда оқушыларды тапсырманы қалай істеу керегін білмейді деген түйінге келді.

Келесі екі топқа біріктіріп, мәтіндер бойынша постерге қорғау берілді. Мұғалімдер суреттермен, сөздермен дайындалды. Кейін екі топ постерін ауыстырып, бір-бірімен алмасып қорғайды деді. Екі топтың мұғалімдері таң қалып қалды.

Бір топ суреттер ғана салған болса, екінші топ сөздермен дайындалыпты. Соған байланысты сұрақтар қойылып, сабақ талқыланды. Мұғалімдер өз әсерлерімен бөлісті.

Усетаева Лаззат Сериковнаға алғыс айтамын. Осындай мастер класспен бөлісіп, ерекше әсер қалдырып қана қоймай, өз тәжірибесімен бөлісті. Мен үшін ерекше әдіс-тәсіл болды. Мұғалімдер сабақтарында қолданады деген сенімдемін.

3. «Хобби және тәуелділік» сыныптан тыс апталық өтілу барысы туралы сараптама./ҒӘБЖ/

“Хобби және тәуелділік” апталығы қазанның 17-21 күндері аралығында өтті.

Қазанның 17-сі ашылуы болды. Апталықтың жоспарымен таныстырдық.

Қазанның 18-і География пәнінің мұғалімі Хинаят Жасулан мұғалім 7 сынып оқушыларымен ашық сабақ өткізді. Тақырыбы: Литосфералық катаклизмдер.

Мұғалім сабаққа жақсы дайындалған. Сабақта карталар болды, картамен жұмыс жасады. Оқушылар екі топқа бөлінді, сұрақтар қойылды. Алайда сабақ дәстүрлі форматта өтті. Ұсыныстар айтылды, алдағы уақытта Жасулан мұғалім сол бағыттар бойынша жұмыс жасайды деп сенеміз.

Қазанның 19-ы күні Биология пәнінің мұғалімі Шешхан Алтынсекер 7 сыныптармен ашық сабақ өткізілді.

Биология пәнінен “Судың маңызы және қасиеттері” тақырыбында өткізілді.

Ұйымдастыру кезеңі барлығы жүйемен болды. Видео, презентация, арнайы жеке және топтық тапсырмалар берілді. Ойжұмбақ, олимпиада рефлексиясы әдістері қолданылды.

Оқушыларға сабақ қызықты әрі, түсінікті болды.

Қазанның 20-сы Уай Мейрамхан мұғалім 7 сыныптармен ашық сабақ өткізді. Қазақстан тарихы пәнінен “Абылай ханның ішкі және сыртқы саясаты” тақырыбында өткізді.

Сабақ жүйелі түрде өткізілді. Видео, слайдтар, мәтінмен жұмыс, жеке және топтық тапсырмалар берілді.

Асықтың түстері арқылы топқа бірікті. Суреттермен жұмыс, оқушылар дұрыс жауапқа жұлдызбен бағаланды.

Сабақ қызықты, әрі түсінікті болды.

Қазанның 21-і Атағужина Айнур Жексембаевна 5 сыныптармен ашық сабақ өткізді. Қазақ тілі пәнінен “Сұлулық сыны” тақырыбында өтті.

Оқушылар ұшақтың түстері арқылы топқа біріктірілді. Смайликтер арқылы оқушылар бағаланды. Жаңа тақырыпты суреттер арқылы ашты. Видео , жеке-топтық тапсырмалар болды.

Оқушылар барлығын түсінді.

Қорыта айтқанда, апталық өз қойған мақсатына жетті. Пән мұғалімдері әр іс-шараға тыңғылықты дайындалды және де үлкен жауапкершілікпен өткізді. Апта бойы оқушылар жоспардағы іс-шараларға белсене араласты және қатысты. Апталықта жоспарланған іс-шаралардың бәрі өз уақытында, өз деңгейінде өтті.

Апталыққа қатысқан барлық мұғалімдерге алғысым шексіз!

4. Ағымдағы мәселелер

1. L.S. сабақты зерттеу бойынша пән таңдалды. Яғни биология пәніне сабақ өткізетін болып бір ауыздан мұғалімдер келісті.

Сабақта оқушыларды бағалаудың тиімді тәсілдерін, сабақ барысында қолданатын әдіс-тәсілдерді айтып, тәжірибе алмасты.

Қаулы:

1. L.S. сабақты зерттеу бойынша фокус топтар зерттеу сабақтарын жалғастырсын.

Хатшы Қайық.Н

Хаттама №3

Ескенежал ауылының негізгі орта мектебі

Ғылыми әдіс бірлестігінің 2022-2023 оқу жылына арналған 3-ші отырысы

Өткізілген күні- 26.01..2023ж

Қатысқандар – 6

1. Атагужина А.Ж
2. Әлиева Ш.Ө
3. Шешхан.А
4. Уай.М
5. Қайық. Н
6. Бахи.А

Қатыспаған:0

Күн тәртібінде

1. I-жартыжылдық есебі. . / ҒӘЖБ/
2. «Дарынды оқушылармен жұмыс» мастер класс .Әлиева Ш.О.
3. Ағымды мәселелер.

Тыңдалды:

І-жартыжылдық есебі. / ГӘЖБ/

1.Шешхан Алтынсекер сөз сөйледі. Мектепте оқу-тәрбие жұмысындағы әдіс-тәсілдің қай-қайсысы болсын, негізінде оқушылардың сана-сезімін, ақыл-ойын дамытуды мақсат ететін болғандықтан, олардың да дара ерекшеліктерін біліп, санасып отыру қажет. Бұл ұстаз-парызы. Дарын – бұл табиғаттың берген сыйы болса, оқушы бойындағы жылт еткен сәулені сөндіріп алмай, әрі қарай шындау – ұстаздың кәсіби біліктілігіне байланысты. «Дарынды оқушы – ұлт болашағы» десек, әр мемлекеттің болашағы мектебінде шындалады.Қыркүйек айында оқушылардың ой-өрісін зерттеу арқылы дарынды оқушыларды анықтау және жас ақындармен жұмыс жоспарланған болатын. Қыркүйек айында оқушылардың ой-өрісін зерттеу арқылы дарынды оқушыларды анықтадық, төмендегідей тізім жасалынды.

Дарынды оқушылардың тізімі

№	Аты-жөні	Сыныбы	Пән
1	Жанболат Рукия	6	Қазақ т. Қ.тарих
2	Байболат С	6	Қазақ т, Математика
3	Жанболат Н	7	Қазақ т. Қ.тарих
4	Қаби Ұ	7	Ағылшын,биология
5	Жақия Ә	7	Математика, орыс т
6	Хурманхазы А	8	Қазақ т,ағылшын
7	Кумарова А	8	Қазақ т
8	Айболат Ж	8	Биология
9	Уайс Н	9	Қазақ т Қ.тарих
10	Кумаров А	9	Биология
11	Қаби Аяжан	9	Орыс т

Сондай-ақ пән мұғалімдерімен ақылдаса отырып Дарынды және үлгерімі төмен оқушыларға жылдық жоспар құрылды. Бұл жоспардың басты мақсаты,оқушының бойындағы шығармашылық,ізденімпаздық қасиеттерін шындайды. Сол себепті Ақеркемен Нұргүл жылдыққа жоспарланған ізденіс жұмыстарын орындап та үлгерді. Осы уақыт көлемінде оқушы кітапхана мен ғаламтор сайттарынан қажетті материалдарды іздеп тауып,керегін іріктеп алуға үйренді.

Жаннұр мектепте өткізілген «Ақ бота» марафонына қатысып,жүлделі орынға ие болмаса да қазақ тілінен 24 ұпайға ие болды. Мектепшілік «Менің тұңғыш Елбасым» конкурсына қатысып Аяжан 1 орынға Ұлдана 2 орынға ие болды.

Алдағы уақытта да жұмысымызды жоспарға сай жалғастыра бермекпіз.Ізденіс жұмыстарымен қоса өз шығармашылығы мен мақала,баяндама жазу жоспарланған. «Талаптыға нұр жауар» дегендей оқушылар болашағынан көп үміт күттіреді. Аудандық тарих пәнінен 9 сыныптар арасындағы олимпиадада Уайс Нұргүл 1- орын иеленді.

Мектепшілік іс-шараларға белсене қатысып, өзінің дарындылығын көрсетіп жүрген, жақсы қырларынан танылып қашықтық олимпиадалардан көш бастап жүргендері қаншама. Атап айтсам Қаби Аяжан Республикалық қашықтық «Ұстаз тілегі» олимпиадасынан 2 дәрежелі диплом марапатталды. Жетекшісі- Жакиенова Анар Сериковна.

Қорытынды:

- 1.Әр пәннен олимпиада өткізіліп, қалаға озық оқушыларды жіберу.
- 2.Дарынды балаларды мектепшілік, қалалық, облыстық, республикалық іс – шараларға қатыстырып қабілеттерін дәлелдеу.

Күтілетін нәтижелер:

- 1.Мектепте ғана шектелмей қалалық, облысқа шығаруға байланыс жасау
- 2.Мектепте ғана шектелмей колледж және жоғарғы оқу орындарынмен байланыс жасау
- 3.Пән мұғалімдер өз пәндерінен қашықтық олимпиадасына, қалалық олимпиадаға оқушыларды көптеп қатыстыру керек.

2.Мұғалімдердің ғылыми жоба тақырыптарының мақсаты мен міндетін айқындалды.

Атағужина Айнур Жексембаевна сөз сөйледі. Қазақ тілі мен қазақ әдебиеті пәнінің мұғалімі Атағужина Айнур Жексембаевна 5-сынып оқушысы Айболат Бексултанмен «Көкпар – ұлттық қазынамыз» атты ғылыми жоба жұмысын бастады. Оқушыға арнайы дәптер ашықып деректер жинақтап, жазғызып жатыр. Ғылыми жұмысының мақсаты оқушының бойына салт-дәстүрді насихаттап түсіндіру. Көкпар ойынының мағынасын, маңыздылығын ұғындыру болып табылады. Ғылыми жоба жетекшісі бос уақыттарда оқушымен жұмыс жасауда, тақырыптың мазмұнын тексеріп оқушыға бағыт-бағдар беруде. Қазақтың ұлылығы мен даналығын бүкіл әлемге паш ететін мәдениеті мен салт-дәстүрі болса, соның ең бастысы ұлттық спорт ойындары екені даусыз. Біздің ұлттық ойындарымыздың мың жылдық тарихы бар. Аламан бәйге, тоқ бәйге, жорға жарыс, құнан бәйге, көкпар, қыз куу, ат үстіндегі сайыс (аударыспақ ойыны), теңге алу, жамбы ату, қамшыгерлік, саясаткерлік, түйе жарыс – желмая, қазақша күрес, жекпе-жек, тоғызқұмалақ және тағы басқа спорт түрлері сонау заманнан бері туған халқымызбен бірге жасап келеді.

Әлиева Шұғыла Өмірбекқызы сөз сөйледі.

Жоба тақырыбы:

«Балдың пайдасы» «Бал-жұмысшы бал арасының гүлді өсімдіктердің шырынынан өңдеп шығаратын өнімі – қоймалжың, тәтті сұйықзат.»

Осы анықтаманы тереңірек түсіну үшін, сұраққа нақты жауап алу үшін біз осы тақырыпта ғылыми жобаны зерттеуге бекіндік.

Біздің жобамыздың басты мақсаты- балдың пайдасын зерттеу, адамдардың оны қандай жағдайларда пайдаланытынымен кеңірек танысу.

Міндеттері: Балдың пайда болу тарихымен танысу;

Балдың жасалу технологиясымен танысу; Балдың құрамын оқып-білу;

Балдың түрлерін анықтап білу;

Балдың қалай және қай жерде қолданылатынын оқып-білу.

Зерттеу нысаны- адам Зерттеу заты- бал

• Зерттеудің өзектілігі- біз балды күнделікті өмірде жиі қолданылғанымен,оның көптеген пайдасын, өзіне тән ерекшеліктерін біле бермейміз.Ара балының өлкеміздің қазіргі экологиялық жағдайында ас мәзіріне күнделікті пайдаланудың адам ағзасына тигізетін пайдасын көрсету.

Зерттеудің болжамы-егер біз бал жайлы көбірек оқып білсек, онда балдың көптеген сырларын ашар едік.

Зерттеу әдістері

- ғылыми әдебиеттердегі анықтамалармен танысу;

- бақылау;

-зерттелген нәтижеге талдау жүргізу.

3.L.S тобын құруылды.

Lesson study зерттеу сабағы - оқушының оқуына, мұғалімнің кәсіби тәжірибесінің артуына ықпал ететін педагогикалық тәсіл, яғни оқушылардың сабаққа қызығушылығын оятып, білім сапасын арттыруда тиімді тәсіл екенін осы аралықтағы зерттеу жұмыстарының негізінде анықтадық. Осы зерттеу сабағын тәжірибеге енгізсек, өзіміздегі өзекті проблеманың шешуін табады екенбіз деген ойға келдік. «Ойлау оңай, әрекет қиын, ал ойды әрекетке айналдырған қиынның қиыны» – деп, неміс халқының ақын-жазушысы Иоганн Гете айтқандай, зерттеу сабағын тәжірибеге енгізу барысында, біраз қиындықтар болды, тығырыққа тірелдік. Бірақ «қиын болды» деп ісімізді аяқсыз қалдырмадық. Қиындық туғызған проблеманы бірлесе, ақылдаса отырып шешуге тырыстық. Соның нәтижесінде өткізген зерттеу сабақтарымыз біршама нәтиже берді. Осы зерттеу сабақтарында алған тәжірибемізбен бөлісу мақсатында ұйымдастырылған семинар-сабағымыздың тақырыбы: «Лессон Стади – біздің мектебімізде». Мақсаты: Зерттеу сабақтары бойынша іс-тәжірибемен бөлісу. Бұл зерттеу сабағын ұйымдастыруда Лессон Стади зерттеу сабағы бойынша нұсқаулықты және А. Әлімовтың «Интербелсенді әдістемені мектепте қолдану» атты оқу құралын басшылыққа алдық. Lesson study – дің басты мақсаты: Оқушыларға білім алуға көмектесу; Топ мүшелерінің кәсіби дамуына ықпал ету. Зерттеу сабағын жүргізу үшін L.S. зерттеу тобын құрдық.

“Фокус ” тобы

Төрайымы: Жакиенова А.С

Топ мүшелері:

1. Усетаева Л.С

2. Атағужина А.Ж

3. Шешхан А

4. Хинаят Ж
5. Қайық.Н
6. Бахи.А
7. Әлиева Ш.Ө
8. Муталив.Б
9. Уай. М

4. Lesson study зерттеу сабағы - оқушының оқуына, мұғалімнің кәсіби тәжірибесінің артуына ықпал ететін педагогикалық тәсіл, яғни оқушылардың сабаққа қызығушылығын оятып, білім сапасын арттыруда тиімді тәсіл екенін осы аралықтағы зерттеу жұмыстарының негізінде анықтадық. Осы зерттеу сабағын тәжірибеге енгізсек, өзіміздегі өзекті проблеманың шешуін табады екенбіз деген ойға келдік. «Ойлау оңай, әрекет қиын, ал ойды әрекетке айналдырған қиынның қиыны» – деп, неміс халқының ақын-жазушысы Иоганн Гете айтқандай, зерттеу сабағын тәжірибеге енгізу барысында, біраз қиындықтар болды, тығырыққа тірелдік. Бірақ «қиын болды» деп ісімізді аяқсыз қалдырмадық. Қиындық туғызған проблеманы бірлесе, ақылдаса отырып шешуге тырыстық. Соның нәтижесінде өткізген зерттеу сабақтарымыз біршама нәтиже берді. Осы зерттеу сабақтарында алған тәжірибемізбен бөлісу мақсатында ұйымдастырылған семинар-сабағымыздың тақырыбы: «Лессон Стади – біздің мектебімізде». Мақсаты: Зерттеу сабақтары бойынша іс-тәжірибемен бөлісу. Бұл зерттеу сабағын ұйымдастыруда Лессон Стади зерттеу сабағы бойынша нұсқаулықты және А. Әлімовтың «Интербелсенді әдістемені мектепте қолдану» атты оқу құралын басшылыққа алдық. Lesson study – дің басты мақсаты: Оқушыларға білім алуға көмектесу; Топ мүшелерінің кәсіби дамуына ықпал ету. Зерттеу сабағын жүргізу үшін L.S. зерттеу тобын құрдық. Зерттеу тобында осы бағдарламаны игерген мұғалімдер болды. Зерттейтін сыныпты тандауда, пән мұғалімдерімен бірлесе ақылдаса отырып және 0-срез бойынша төмен білім сапасын көрсеткен сыныптарды зерттеуге алдық. Зерттеуге – 7 сыныбын алдық. Ол сынып білім сапасы жағынан төмен емес тек оқушылардың оқуға құштарлығын арттыру үшін, осы сыныптағы 2-оқушы, оқу нәтижесінде біраз қиындықтарға тап болған. Зерттелетін пәндерді мұғалімдердің ұсынысы бойынша қарастырдық. Келесі қадам – осы сыныптағы проблеманы анықтау болды. Осы мақсатта осы сыныпқа сабақ беретін негізгі пән мұғалімдері сабақтағы проблемаларын Лессон Стади бұрышына жазып, бірнеше проблемалар анықталды. Одан кейін зерттеуші топтың отырысы болды. Бұл отырыста осы бірнеше проблемадан ортақ проблема шығарылды. Зерттелетін пәндердің пән мұғалімдерімен, сынып жетекші және психолог мамандар бірігіп, бақыланатын оқушыларды анықтады. Мұнда А оқушысы – сабақты жақсы оқиды, бірақ өзіндегі ақпаратпен бөліспейді. В оқушысы сабақта үлгерімі ортадан жоғары, мінезі тұйық, бірақ ұқыпты, белсенділік

танытпайды, тек сұрағанда ғана жауап беретін оқушы. Ал С оқушысы – деңгейі төмен, сабаққа қызығушылығы жоқ оқушы.

Проблеманы шешу үшін «Оқушылардың оқылым дағдысын қалай қалыптастыруға болады?», «Ол үшін қалай жұмыс жасаймыз?», «Қандай әдіс-тәсілді қолданамыз?» – деген сұрақтар айналасында талқылау жасалынды. Осы талқылаудағы ұсыныстарды және оқушы үнін ескере отырып, мұғалімдер зерттеу сабағының жоспарын жасап келді. Сонымен, L.S. зерттеу сабағының тиімділігі:

- Мұғалімдер арасында кәсіби диалогты қалыптастырып, дамытады.
- Ұжымдық мәдениетті қалыптастырады.
- Мұғалімдердің назарын оқушылардың білім қажеттіліктеріне аударады.

- Бағдарламаны, ғылыми тұжырымдамаларды терең түсінуге көмектеседі.

- Мұғалімдер кәсіби педагогикалық білімін дамытады.
- Мұғалімдер сабақты бақылау және кері байланыс беру дағдыларын қалыптастырады.

- Мұғалімдер білімнің ғылыми мағынасына түсінеді және зерттеушілерге айналады.

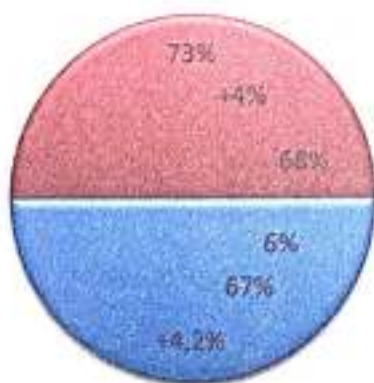
- Оқушының оқуы жақсарады.
- Функционалдық сауаттылығы дамиды.

- Қоғамға қажетті тұлға болып қалыптасады. Біздің бұрынғы тәжірибемізде сабақ жоспарын бірігіп құру, сабақты бірігіп зерттеу, проблемаларды бірігіп шешу деген болмаған еді. Лессон Стади мұғалімдердің кәсіби біліктілігін көтерудің, білімін жетілдірудің, тәжірибе алмасудың оңтайлы әдісі екеніне көз жеткіздік. Оқушы сабақты жақсы меңгеруі үшін бірнеше сабақ бойы түрлі әдістерді қолданып, бақылап, зерттеп, соңында тиімді әдісті анықтау арқылы жетістікке жетуге болатынын түсіндік. Лессон Стади оқушыға саналы білім беруді көздеген, бір мақсатқа жұмылған ұстаздар шеберханасы деп айтсақ, артық айтпаған болар едік. Сабақтың тиімді әдіс-тәсілдерін қарап, өзімізге қажетті ақпараттарды толықтырдық. Бүгінгі мұғалімнің жетістігін оқушыларға берген білімі мен біліктерін үйретумен бағалап қоймайды, сонымен бірге ол өсіп келе жатқан ұрпақты жаңа жағдайда әрекет етуіне, олардың өз бетіндік әрекеті мен шығармашылығын дамытуға, қоғам өміріне белсене қатысу үшін ақпаратты өз бетінше табу, талдау, құрылымдау мен тиімді пайдалану икемділіктерін қалыптастыруға қаншалықты тиімді жағдай жасағандығымен бағалайды. Жыл көлеміндегі атқарылған жұмыстың нәтижесін төмендегі суреттермен көрсете аламыз.

Зерттеу нәтижелері

■ өсу/кему динамикасы ■ білім сапасы

7 сынып бойынша биология +5 пайыз өсу динамикасы бар.
7 сыныптар бойынша қазақ тілі +5 пайыз өсу динамикасы бар.

К. Ушинский: «Мұғалім – өзінің білімін үздіксіз жетілдіріп отырғанда ғана мұғалім, ал оқуды, ізденуді тоқтатқанда, оның мұғалімдігі де жойылады» дегендей ізденісімізді тоқтатпайық. Бірлесіп атқарылған жұмыстар алдағы оқу жылында да жалғасын тауып, зор нәтижеге қол жеткіземіз деген үлкен сенім бар.

Директорының ғылыми-әдістемелік орынбасары: Шешхан А.

5. «Хобби және тәуелділік» сыныптан тыс апталық өтті

“Хобби және тәуелділік” апталығы қазанның 17-21 күндері аралығында өтті.

Қазанның 17-сі ашылуы болды. Апталықтың жоспарымен таныстырдық. Қазанның 18-і География пәнінің мұғалімі Хинаят Жасулан мұғалім 7 сынып оқушыларымен ашық сабақ өткізді. Тақырыбы: Литосфералық катаклизмдер.

Мұғалім сабаққа жақсы дайындалған. Сабақта карталар болды, картамен жұмыс жасады. Оқушылар екі топқа бөлінді, сұрақтар қойылды. Алайда сабақ дәстүрлі форматта өтті. Ұсыныстар айтылды, алдағы уақытта Жасулан мұғалім сол бағыттар бойынша жұмыс жасайды деп сенеміз.

Қазанның 19-ы күні Биология пәнінің мұғалімі Шешхан Алтынсекер 7 сыныптармен ашық сабақ өткізілді.

Биология пәнінен “Судың маңызы және қасиеттері” тақырыбында өткізілді. Ұйымдастыру кезеңі барлығы жүйемен болды. Видео, презентация, арнайы жеке және топтық тапсырмалар берілді. Ойжұмбақ, олимпиада рефлексиясы әдістері қолданылды.

Оқушыларға сабақ қызықты әрі, түсінікті болды .

Қазанның 20-сы Уай Мейрамхан мұғалім 7 сыныптармен ашық сабақ өткізді. Қазақстан тарихы пәнінен “Абылай ханның ішкі және сыртқы саясаты” тақырыбында өткізді.

Сабақ жүйелі түрде өткізілді. Видео, слайдтар, мәтінмен жұмыс, жеке және топтық тапсырмалар берілді.

Асықтың түстері арқылы топқа бірікті. Суреттермен жұмыс, оқушылар дұрыс жауапқа жұлдызбен бағаланды.

Сабақ қызықты, әрі түсінікті болды.

Қазанның 21-і Атагужина Айнур Жексембаевна 5 сыныптармен ашық сабақ өткізді. Қазақ тілі пәнінен “Сұлулық сыны” тақырыбында өтті.

Оқушылар ұшақтың түстері арқылы топқа біріктірілді. Смайликтер арқылы оқушылар бағаланды. Жаңа тақырыпты суреттер арқылы ашты. Видео , жеке-топтық тапсырмалар болды.

Оқушылар барлығын түсінді.

Қорыта айтқанда, апталық өз қойған мақсатына жетті. Пән мұғалімдері әр іс- шараға тыңғылықты дайындалды және де үлкен жауапкершілікпен өткізді. Апта бойы оқушылар жоспардағы іс-шараларға белсене араласты және қатысты. Апталықта жоспарланған іс-шаралардың бәрі өз уақытында, өз деңгейінде өтті.

Апталыққа қатысқан барлық мұғалімдерге алғысым шексіз!

2. «Дарынды оқушылармен жұмыс» мастер класс .Әлиева Ш.О.

Мақсаты- оқушылардың пәнге деген қызығушылығын нақты анықтау, балаға тапсырманы деңгейлеп беріп, зейінін тұрақтандару, баланың мінез-құлық ерекшелігін жетік білу, дарындылыққа тәрбиелеу.
Міндеттері-Оқушылардың ақыл ой қабілеттерін жетілдіру.
Шәкірттердің шығармашылық жеке дарындылығын дамыту
Қабілеті ерекше оқушының шығармашылық бағытының ашылуына, дамуына, қоршаған ортаға өзін-өзі жарнамалауына көмек көрсету

Қорытынды

Әр жұмыс түрлері талданып, сараптама жасалып отырылады:
-Қабілеті жоғары балаларды мектепшілік, қалалық, облыстық, республикалық іс-шараларға қатыстырып, қабілеттерін дәлелдеу.
-Әр қабілетті баланың ынтасын, дарындылығын қамти отырып, шығармашылық жұмыстарын таратуға мүмкіндіктер бар;
-Осы жағдай қабілетті баланы бақылауға, дұрыс бағыт беруге, жеке тұлғалық дамуына мүмкіндік туғызады;
-Жас ерекшелігін ескере отырып қабілетіне қарай баланы жүйелі дамытып, қолдау көрсетіп отырса келешек жастардың мемлекетімізге әкелер үлесі зор болады.

Хатмаш Ш.О. Әлиева Ш.О.